

Schakend Nederland (1986)

Jaap van den Herik

Hitech onder de meesters

HITECH ONDER DE MEESTERS

De computerschaakwereld volgt sinds 1980 eens per jaar met ingehouden adem de prestaties van het beste programma tegen een uitgekozen menselijke speler met een acceptabele ELO-rating. Het einde van de reeks zou moeten zijn een strijd tegen de wereldkampioen (nu Kasparov), die beslist zou worden in het voordeel van de computer. Voor de laatste prestatie is in 1980, voor de ontwerpers van zo'n programma, de Fredkin-prijs ter grootte van US \$ 100.000,- beschikbaar gesteld. Omdat er bij iedere ontwikkeling ook kleine mijlpalen bestaan, heeft men twee tussentijdse prijzen ingesteld, te weten US \$ 5.000,- voor het eerste programma dat een officiële USCF-ratingprestatie behaalde van 2200 punten in 25 achtereenvolgende partijen (tegen mensen) en US \$ 10.000,- voor een prestatie van 2500 punten in 25 achtereenvolgende partijen. In 1983 is de US \$ 5.000,- prijs toegekend aan Jos Condon en Ken Thompson van het programma BELLE (toen 2203).

Fredkin-aanmoedigingsmatches

Aangezien de computerschaakwereld graag wil zien hoe de vorderingen verlopen, wordt er sinds 1980 elk jaar een 'Fredkin incentive' georganiseerd. In SN 3/82 (p. 102) hebben we de tweede Fredkin-match beschreven: Carl Storey (2206) won met 2-0 van Belle. Vooral het gemak waarmee Storey zijn doel bereikte deed menige deskundige voor langere tijd wanhopen. In SN 2/83 (p. 63) hebben we onder de titel 'een herhalingsopdracht voor de openingsbibliotheek' laten zien wat er nog allemaal aan

■ JAAP VAN DEN HERIK

schaakprogramma's schort, zelfs al spelen ze een redelijke partij: Nuchess verloor bij de 1982 Fredkin-incentive twee partijen (van Zaffuto en Martinek) achter elkaar vanuit de opening (24 zetten lang dezelfde partij).

Om het historisch verloop even te volgen: in 1983 vond een soort Turing-test plaats. Belle en Nuchess speelden drie partijen in een toernooi met een aantal menselijke schakers, waarbij het publiek moest uitmaken in welke partijen de computers de zetten behaalden. Belle scoorde 3-0 en Nuchess 1½-1½. In 1984 speelde wereldkampioen Cray Blitz twee partijen tegen Goodside en Martinek en verloor met ½-1½. In de ICCA Journal (dec. '85) geeft Hans Berliner een uitgebreid overzicht van de Fredkin-incentive matches (verkrijgbaar bij ICCA/Europe, TH Delft, Julianalaan 132. 2628 BL Delft).

Fredkin 1985

Na het overweldigende resultaat van Hitech in het laatste ACM toernooi (zie SN 86/2, pp. 25-26) lag het voor de hand om dit keer het programma van Berliner een kans te geven bij de 'Fredkin incentives'. Alle meesterklasse spelers van Pittsburgh werden uitgenodigd in een toernooi met een prijzenfonds van \$ 1.000,-. Twee spelers sloegen de uitnodiging af zodat er acht overbleven. De winnaar van het toernooi werd Vivek Rao, 15 jaar oud en Amerikaans jeugdkampioen onder de 16 (7de onder de 21). Hitech deed het heel goed met een 3de plaats, waardoor zijn rating steeg tot 2255, de hoogste officiële rating tot nu toe ooit behaald door een programma.

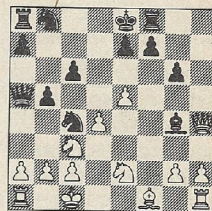
De eindstand van het Fredkin Meesters Invitatie Toernooi 1985 luidt: 1. Rao (2400); 2. Szmetan (2404) 6½; 3. Hitech (2225) 5½; 4. Leveratt (2366) 5; 5. Magar (2268) 3; 6. Nowe (2262) 3; 7. Martinek (2217) 2½; 8. Eidemiller (2221) 1½; 9. Nedved (2235) 1.

Hieronder geven we twee partijen van Hitech: een vlotte overwinning op Nedved en zijn enige nederlaag, tegen Rao.

Hitech-K. Nedved

Fredkin 1985 toernooi, 4e ronde

1. e4 d6 2. d4 Pf6 3. Pc3 g6 4. Lg5 Lg7 5. f4 e6 6. Dd2 b5 7. e5 dxe5 (volgens de theorie is hier 7. ..., b4 aangewezen) 8. fxe5 Pd5 9. Lh6 Lxh6 10. Dxb6 Da5 11. Pge2 Le6 12. Dg7 Tf8 13. Dxb7 Pe3 14. Kd2 Pe4+ 15. Kc1 Lg4 16. Dh4

16. ..., Lxe2 17. Lxe2 Pxb2 18. Pxb5 cxb5 19. De4 Dc3 20. Dxa8 Kd7 21. Db7+ Ke6 22. d5+ Kf5 23. Tf1+ zwart geeft het op.

Rao had al eerder tegen Hitech gespeeld in een toernooi en daarboven in een vrije partij. Rao speelde alle drie partijen met wit en scoorde 3-0. In alle partijen kreeg Hitech geen echte kansen.

V. Rao-Hitech

Fredkin 1985 toernooi, 3e ronde

1. d4 d5 2. e4 dxc4 3. Pf3 Pf6 4.

e3 e6 5. Lxc4 c5 6. De2 a6 7. dxc5 Lxc5 8. 0-0 Pe6 9. e4 b5 10. e5 bxc4 11. exf6 gxf6 12. Pc3 De theorie gaat hier verder met 12. Dxc4 Db6 13. Pc3 Db4 en belooft gelijke kansen: na ruil gelijk spel en andere (De2) onduidelijk spel met wederzijdse kansen. Met de tekstzet lijkt Rao de stellingenproblematiek adequater te benaderen. Hitech wil bovendien ten koste van zijn stelling de pion behouden.

12. ..., Pa5 13. Td1 Ld7 14. Pe4 Le7 15. Lf4 Db6 16. Pd6+ Lxd6 17. Txd6 Dc5 18. Tad1 Lb5 19. Pd4 c3 20. Pxb5 axb5 21. De4 De8 22. bxc3 Db7 23. Dd4 Pe6 24. Dxf6 Tg8 25. Lg5 De7 26. Txc6 Tg5 27. Dh8+ Df8 28. Dxb7 Td8 29. Txd8+ Kxd8 30. Dh4 Kd7 31. Dxb5 Kxc6 32. Dd2 Dh8 33. g3 c5 34. De2 De8 35. De4+ Kd6 36. Db4+ Ke6 37. e4 bxc4 38. Dxc4+ Kf6 39. De4 Ke6 40. g4 Dh8 41. Kg2 Kd6 42. a4 Db8 43. h4 Db2 44. h5 Dd2 45. Df3 Ke7 46. De4 f6 47. Df5 Dd4 48. h6 Dxa4 49. h7 Da8+ 50. Kh2 Dh8 51. Dg6 Kf8 52. Kg3 e4 53. Kf4 Dg7 54. Dxb7+ Kxb7 55. Kf5 zwart geeft het op. Een goede partij van wit, waarmee gezegd wil zijn dat de \$ 10.000,- prijs nog ver weg ligt.

VERVOLG BLZ. 30

Schakend Nederland - maart 1986
 Prof. dr. H.J. van den Herik: Hitech onder de meesters
 (Fredkin-aanmoedigingsmatches)